

”כך היא גאולתם של ישראל...”

קריאה יום ה' 13/11/2017

א. קריאה ראשונה - פרק 10

המאורה פסה ליכנס לארץ

אנשים באופן כללי מדויק כדי לטעם את הערך של ארץ ישראל. נאמר שם: "מפנימה המאורה פסה רכיבנו לכנס לארץ ישראל וכלל ספירה או לשבעה עשרה הוא צדוקי אלא אפילו הרבה מעזרת נעטרו ישראל, ואין מהקדישין על כל בני ישראל, אכנס אני כדי שתקיימו על ידי" (84). יש גם פסוקים המציינים את ארץ ישראל, כגון: "ונתנת וירוחם" (85), "אנישם יקדשו" (86), "אנישם יקדשו" (87), "אנישם יקדשו" (88), "אנישם יקדשו" (89), "אנישם יקדשו" (90), "אנישם יקדשו" (91), "אנישם יקדשו" (92), "אנישם יקדשו" (93), "אנישם יקדשו" (94), "אנישם יקדשו" (95), "אנישם יקדשו" (96), "אנישם יקדשו" (97), "אנישם יקדשו" (98), "אנישם יקדשו" (99), "אנישם יקדשו" (100).

אך על פי האמור יש להוכיח עד כמה אין טענתם טענה ועד כמה יום זה הוא העיקר. כי על-ידי שעשיתו מעשה ביום זה והפכנו את החלטת הא"מ לעובדה מוחלטת מבחינת בני ובנות ישראל, בזה הוא שפסק כוח הטענה שישלם עליו בחומה" שרדפה אחריו וככלה את ידיו בכל ימי הגולה. בזה נעשיתו לעם בן-חורין אשר הוכרז והמוצה עליו לעמוד על נפשו נגד אויביו ולחגור על זכותו להיות בארץ הזאת. ואילו היה יום זה, גם החלטת הא"מ עמדה להתבטל כידוע ולכלעומת שבאה כן היתה חוזרת ללא כל תוצאה. נמצא שיום זה ומעשה זה של ההכרזה החזירו לנו חלק עיקרי של זכויותינו וביטלו מאתנו את הגלות בתור גזירה שאין להמלט ממנה. ומיהו זה אשר ישאר עיורו וחרש מבלי לראות ומבלי לשמוע את גודל הנס שעשה ה' אתנו בזה!

ועכשיו נברר הדיון של מצות ושיבת ארץ ישראל עם הקמת המדינה. לדעת הרמב"ם שמצוה זו קיימת תמיד, מכל מקום היו כטורים ממנה מחמת אונס, כשהמלכות הנבילה העליה. שאז יש לומר שלא היתה גם מצוה להשתדל להכנס בתוך הממסכה כיון שעל ידי עלייתו ייחדה אחר, אין אף על אחד מצוה. אולם לא כן עכשיו, שהדלתיים פתוחות וכל ישראל מותר להם לעלות יחד מבלי שיחא בזה משום עליה בחומה. אם כן המצוה קיימת עכשיו על כל אחד ואחד מישראל מן התורה, לפי הרמב"ם. ולדעת הרמב"ם, לפי מה שפירש דבריו ביבאנו נ"ר" כבר הבאנו דבריו, שבומן שיתון רשות לכולם לעלות ודאי תהיה זו המצוה על כולם לעלות לשם. והרי במובן זה הגיעה השעה והרשות נתונה לכל ישראל לעלות, אם כן הרי חזרה אלינו המצוה במלואה.

וכן נראה לפי שיטת ה"מגילת אסתר" שבומן הגלות בטלה מצות ושיבת ארץ-ישראל, והזכיר בלשוננו "שאר מצוה זו נהנת עד עת בוא המשיח", מכל מקום לפי קוטב סברתו שנתבארה לעיל (סימן ד, ד) שצ"ל שישאר מותר להם לעלות יחד מבלי שיחא בזה משום עליה בחומה. ומיהו זה אשר ישאר עיורו וחרש מבלי לראות ומבלי לשמוע את גודל הנס שעשה ה' אתנו בזה!

הייג אלה ואלה' ב'ס'

קריאה שנייה - פרק 10

זכור ה' חובר. תני' ה' היא משל למלך שה'יך להמת נר"ו ונמל בנינו עמו, פעם אחת הקניטוהו ונשבע שאינו נוטלן היה נזר להם ובוכה ואומר הלווא יהיו בני עמי אע"פ שמקניטם אותי, הוא הוא דחתיב י"ט ותני במדרש מלן אורחים אפר הקב"ה הלווא יהיו בני עמי כמו שהיו במדבר שהיו מליגין עליו, ורבותיה" ביה ישראל יושבים על אדמתם וישמאו אותה. אפר הקב"ה הלווא יהיו בני עמי בארץ ישראל אע"פ ששטמין אותה!

ל' קריאה ראשונה - פרק 10

להחזיק בכל הארץ

6

הרמב"ם, בהוספות לספר המצוות של הרמב"ם, מונה במצוות עשה ד' את מצוות ירושת הארץ: "שנצטוונו לרשת הארץ אשר נתן האל יתעלה לאבותינו לאברהם ליצחק וליעקב". עניין המצווה הוא ירושת הארץ. מה הגדרת ירושת הארץ? אצל יורשים את הארץ? התשובה בהמשך: "ולא נעזבה ביד זולתנו מן האומות או לשממה". נדקדק בלשון. אם נאמר: זולתי מבני אדם, סימן שאנו בני אדם. אם נאמר: זולתנו מן הקבוצות, סימן שאנחנו קבוצה. כשהרמב"ם כותב: "זולתנו מן האומות", סימן שאנו אומה. אם כן, "לא נעזבה ביד זולתנו מן האומות" – פירושו הוא שאנחנו כאומה צריכים לרשת את הארץ ולהחזיק בה. ואין אומה מחזיקה בארץ? – עלידי שלטון האומה על ארצה, ריבונותה על ארצה. יש כאן, במילים אחרות, מצוות עשה מן התורה להקים מדינת ישראל, לכונן שלטון ישראלי-יהודי ב"ארץ אשר נתן ד' יתעלה לאבותינו לאברהם ליצחק וליעקב", ארץ-ישראל. וכן, "לא נעזבה... לשממה". שני הצדדים האלה, שלטון ריבוני ויישוב ארץ-ישראל, כלולים בהגדרת הציווי "לרשת הארץ". זאת מצווה מן התורה מתרי"ג מצוות.

מניין לומד הרמב"ם את המצווה הזאת? – "הוא אמרו להם: 'הורשתם את הארץ וישבתם בה כי לכם נתתי את הארץ לרשת אותה' (במדבר לג ג), 'והנתחלתם את הארץ אשר נתתי לאבותיכם'".

ואיזו ארץ אנחנו צריכים לרשת? מהי אותה ארץ שנתן ד' יתעלה לאבותינו? – "ופירש אותה להם במצוה הזו כולה, בגבוליה ומצריחה כמו שאמר: 'ובאו הר האמורי ואל כל שכניו, בערבה בהר ובשפלה ובנגב ובחוף הים, ארץ הנכעני והלבנון עד הנהר הגדול נהר פרת' (דברים יב ז), שלא יניחו ממנה מקום".

מצוות ירושת הארץ כוללת, אפוא, כל שטחי ארץ-ישראל. בתוך מצוות עשה זו כולל גם האיסור "להחזיר", כלומר להפקיר שטחים: "ולא נעזבה ביד זולתנו מן האומות... שלא יניחו ממנה מקום". וכן כלולה הידיעה, שארדבה, עוד ישנם שטחים שלנו שהם גוילים בידי אחרים ועוד צריכים לחזור אלינו.

הייג אלה ואלה' ב'ס'

7

אנחנו לא רוצים להשתלט על העולם – כמו שהיטלר רצה להשתלט על העולם. "והנתחלתם את הארץ", נאמר על הנחלה שלנו. "בבחר לנו את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהב סלה". הגאון הכללי-ישראלי, המשך קידוש השם בעולם.

לשלישה רוחנית ונבואית, לזה יש מקום. אמרתי להם: אנחנו שולטים על העולם! ודאי! לא במובן של היטלר, ימח שמו! אנחנו שולטים על העולם במובן תרבותי ורוחני. אי-אפשר להתחמק מזה. זה שייך לסדר האלוהי של הקדשו-ברוך-הוא מסבב הסיבות.

הייג אלה ואלה' ב'ס'

חידוש מצות ישוב ארץ-ישראל הכללית

"האי יומא דקא גרים!" (פסחים סח, ב) - רבנו הרב צבי יהודה זצ"ל היה חזר רבות על יסוד זה, שנאמר על-ידי רב יוסף בהקשר לחג השבועות. וכן דרך היום הזה, יום עצמאותנו, המחודשת השגחת ד' מיוחדת לכל השנה כולה, השגחת ד' הממשיכה את פעולתה והגלותה במשך כל השנה כולה - שנה שיש בה יום העצמאות היא שנה של עצמאות.

מהו השגחת ד' המיוחדת, העוברת דרך יום עצמאותנו? רבנו הרב צבי יהודה היה אומר שחידוש הריבונות מתוך אוחו האומץ והגבורה, שהביאו להחלטת ההכרזה על הקמת מדינת ישראל - זהו היסוד העיקרי בהופעת דבר ד' עלינו כיום זה (עיי' לנתיבות ישראל ח"א, 'לחוקף קדושתו של יום עצמאותנו', עמ' קפא). החלטת ריבונות זו על ארצנו, היא שחידשה לאחור אלפיים שנה את עצם מצות ישוב ארץ-ישראל. כרוך השם, אנו ריבוניים בארצנו, ועושים בה כבעל-בית בביתנו! לא עוד במצוה של יחידים שקיננו, כי שיש פוסקים האומרים שיש גם כזה מצוה, אך אין זה עיקר המצווה. העיקר הוא, מה שהתחדשה כאן מצוה צבורית, מה שהתחדש הוא שמעתי את העליה לארץ-ישראל, ישובה ובנינה, עניין ליחידים, אלא הוא עניין לאומה שלמה, לעם שלם, לענות בו. העליה היא של עם ריבוני, המחדש את מלכותו, להחזיר מלכות בית דוד.

הייג י' הולך צוריתן אע"פ אהב ארץ ישראל יטלן.

8

הולנס נוכחתי, שדברי המקובל הג"ל הם גמרא הפורשת בסנהדרין (דף צ"ה ע"א). וזה לשון הש"ס שם: "ואמר רבי אבהו: אין לך קץ מגולה מזה שנאמר 'ואתם הרי ישראל, ענפכם חתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבוא' (יהזקאל ל"ד). ופירש רש"י (ד"ה 'מגולה מזה'): 'כשתתן ארץ ישראל פריה בעין יפה - אז יקרב הקץ, ואין לך קץ מגולה וחר', ע"ל. והן המשך דבריו רבינו הקדוש הג"ל, ש'קודם הקץ תבנה הארץ והאדמה תתן פריה בעין יפה, וזה את וסימן על קרבת הגאולה. ונוכחתי עוד, שהוא ג"כ גמרא ערוכה במגילה (דף י"ז ע"ב): 'ומה ראו לומר קיבוץ גלויות לאחר ברכת השנים? ופירש רש"י³³⁶: 'אלמא, קיבוץ ענפכם חתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבוא'³³⁵, ופירש רש"י³³⁶: 'אלמא, קיבוץ גלויות בעת ברכת השנים הוא', ע"ל. רצו לומר בזה, דעל כן תקנו לנו אנשי כנסת הגדולה 'ברכת 'תקע בשופר גדול לחרותינו ושא נס לקבץ גלויותינו', אחר ברכת השנים שהוא 'כרך עלינו וכי ואת כל מיני תבואתה לטובה' - מפני שזכר יהיה לעתיד בעת ביאת הגואל בכ"א, שההרים והגבעות שהיו שוממים בכל משך ימי הגלות, כשתהיה הגאולה קרובה לבוא - אז יתנו פרים, וזה יהיה סימן שקרבה עת הקץ לבוא. הרי, דאנשי כנסת הגדולה, שהיו מאה ועשרים זקנים ובהם כמה נביאים, שהם חתנו ה"שמונה עשרה" ברכות על הסדר, כדאמרו שם במגילה, הסכימו לרעיון זה. שקודם קיבוץ גלויות יפרו את השדות ואת הארץ כדי שיהיו ראויים לישוב, ואח"כ יהיה קיבוץ גלויות, ממש כדברי רבינו ומה שהסידרם".

ובימינו שנעשה באמת כן ע"י הרבה מאחינו בני ישראל שהקדימו לעלות לארץ ובנו ערים ונחלות וכפרים וגנות ופרדסים, וחלקים גדולים מהארץ שהיו ריקי טיט בעלמא ועלולים להביא כמה מיני האלים, ר"ל, עשו אותם לאדמה יבשה ולשדה פוריה ומכורכת. ממש כסכנה ובמסירות נפש עבור בני הארץ, שתהיה ראיה להתיישב בה, הכי יש אפילו צל של ספק בזה שמעשה ה' כי נורא הוא, ויש כזה סימן ואת על כי קרובה ישועתנו לבא, ובלי ספק שאתחלתא וגאולה היא.

הייג אלה ואלה' ב'ס'

בל נותר על זכות מזכויותינו בא"

8

לקרוע א"י לגזרים. לשלוח יד במקדש ד' לזלול בחלק ממתנת אלוקים אשר נתן לנו לנחלה נחלת עולמים.

9

ארץ ישראל לישראל היא ארץ החיים אשר כל שפע של חיים יונקים המה ישראל מארץ הקדש. והיא לישראל מהאבירים שהנשמה תלויה בהם. אשר גם חסרון כל שהוא מעכב כעד החיים כניקב הלב וכי' — וזהו שורש הטעם של עולי בבל שקידשו ארץ ישראל בקדושה שאין אחריה קדושה. והניחו הרבה כרכים שלא כבשום. ומדוע בחרו כאלו והניחו אחריהם. כי עולי בבל הרגישו ברוח קדשם מה המה החלקים הבלתי מתחלקים ואם יחסר מהם אין כלום ואת אלה כיבשו וקידשו. ובימים ימי הרת עולמים שאנו צריכים להתרומם ביותר כדי הרגשת קדושה גם ליתר הגבולים

שכבשו עולי מצרים באים אלינו בהצעות לפשרות. ולא ידעו ולא יבינו כי התהוות וחדלון אינן מתפשרות. אלא או להיות או להדול. — זה הכלל: ויתור אסור בהנאה.

ואמנם עובדה זו של שלילת זכותנו על ירושלים. שכמעט כל קינותיו של ירמיהו הנביא מוסבות על העיר רבתי עם ירושלים קודש משכני עליון ביחוד בשום לב שאחרי התגלגלותנו והתנדודותנו בגולה זה קרוב לאלפים שנה וירדו בנו משנאים והיו ממש בשעיהותם כאוכלי אדם. והי' הדין נותן שינחמו על מעשיהם לפייס את ישראל. וגם אחרי שפגו מעט משכרותם סלקו ידיהם מן לבם. ויתנו איזו הצהרה שמכירים בזכותם של ישראל על ארץ קדשם לא האריכו בזה ויבגדו שוב בנו והותרו דמינו ונשפכים כמים גם בארץ מנוחנתנו. ועתה עומדים לחזור לגמרי בארם כי הוא דבר שלא אפשר לקיימו ושמים לאל את הבטחתם וחלק היותר גדול וירושלים בתוכו שוללים מאתנו, בשום לב לכל אלה הוא השועל היוצא מקדשי הקדשים שכשם שזה מבכה אותנו, כן הוא גם משחקנו. כי כן בעקב דמשיחא נשמת רבי עקיבא הולכת ומתגלית. והוא השש והמשחק ברו של משחק ליום אחרון והוא אינו נכנע בפני מלכות של רומי. גם אנו נדגול בשם ה' ונתאמץ לזקוף למעלה את קומתנו שנכפפה בגלות. ולא נותר על כל מה שיירשנו מאת ד' אלוקינו. ולא נבוז למתנתו אף על שעל אחד בארץ. ומהר"ה יאמנו דבר ה' לנביאו "ראשון לציון הנה הנם ולירושלים מבשר אתך".

5

10

15

20

25

על דבר השאלה העומדת על הפרק בקשר עם הדו"ח של הועדה המלכותית. אם שרי לוותר על חלק מארץ ישראל. הנה הדבר כרוך ופשוט דחלילה לישראל לוותר. דכל ויתור על מה שהוא קדוש בקדושת ארץ ישראל חלק גדול או חלק קטן הוא מבחינת לא הודה בארצו ואין שום הבדל בין אם לא הודה בכל הארץ ללא הודה בחלק מן הארץ. ומרע"ה כשהתחנן לעבור בארץ התחנן שיעבור בכל הארץ לא רק בהשפלה כי"א גם בהר. "ההר הטוב הזה הלבנון" וכשלא נתקבלה תפלתו לעבור בכל הארץ לא נכנס אף לחלק מן הארץ. ואם על מרע"ה שאמרו עליו איש מצרי הצילנו ה' נחשב זה ללא הודה בארצו ובשביל זה נסתבבו הדברים שלא נכנס לארץ זנגרם מזה כל האסונות שלנו חורבן ביהמ"ק וכל הגלויות הגדולות והארוכות. ק"ו לויתור על חלק מהארץ דזה יותר מלא הודיה כי"א גם כופר בארצו; וכל אשר בשם ישראל יכונה, אסור עליו לכחד את יהדותו ואת שייכותו לארץ ישראל כולה בין נולד בה בין לא נולד בה כאשר כן מרע"ה נולד במצרים ולא היו ישראל עוד נכנסים לארץ. ואעפ"כ ה' נחשב זה לעוון ואם כ"כ גדול העוון של אי הודאה בארץ ליחיד. כמה יגדל עוון זה לציבור שידבר בשם כלל ישראל. וק"ו ב"ב של ק"ו כפירה בארץ.

5

10

15

20

25

30

ואין ספק כי אם יגיעו הדברים ויצטרכו חלילה לחתום על כתב חוזה בין לאומי שמשמעו יהי' ויתור איזה שהוא מכל זכותנו על ארץ ישראל. נוה יותר להחוממים לקצץ בהונות יריהם ולא יקצצו בנטיעות גן רות. "ציון מכלל יופי אלקים הופיע".

כשם שהאומר כל התורה מן השמים חוץ מאות אחת הרי הוא כופר בעיקר. כן האומר כל ארץ ישראל לישראל חוץ משעל אחד הרי הוא נוטל מקדושת הארץ ואת נפש ישראל הוא קובע.

ואף גם אם יצילו איזה נפשות מישראל מכובד להצם בגלות בזה שיתאחזו בחלק שיקראו לו מדינה יהודית. אין בזה משום היתר לבתר לבתרים לבם ועינם של ישראל. להציל עצמם בממונו של חברינו כדברי ה"ק פרק הגוול ומאכיל דבר כגון זה יהרג ואל יציל עצמו בממון חבריו ואיך יכולים להציל לאלו בויתור חלק אחר השייך לכל ישראל ולכל הדורות על עולם. וכ"ש דבאמת גם ההצלה אינה בטוחה כי מי שיבטיח לעכב את מנדינו מלחזור על מעשיהם המחפירים שעשו עד הנה. ובמה בטוחה ביותר המדינה היהודית בכל אלה. ובכן באיזה היתר יסכימו

11

ארץ-ישראל

10

א

ארץ-ישראל איננה דבר חיצוני. קנין חיצוני לאומה. רק בתור אמצעי למטרה של ההתאגדות הכללית והחזקת קיומה החמרי או אפילו הרוחני. ארץ-ישראל היא חסיבה עצמית קשורה בקשר-חיים עם האומה. חבוקה בסגולות פנימיות עם מציאותה. ומתוך כך אי-אפשר לעמוד על התוכן של סגולת קדושת ארץ-ישראל. ולהצביא לפועל את עומק הכתה. בשום השכלה רציונלית אנושית כי"א ברוח ד' אשר על האומה בכללה. בהטבעה הטבעית הרוחנית אשר כנשמת ישראל. שהיא ששולחת את קויה בצבעים טבעיים בכל הארחות של ההרגשה תבריא. ומורחח היא את רוחות העליונה על-פי אתה המדה של רוח הקדושה העליונה. הממלאת חיים ונעם עליון את לבב קדושי העריון ועמוקי המחשבה הישראלית.

5

11 יום - ארץ ישראל

13

ארץ-ישראל מתוך תורה

הבניין הגדול של כלל ישראל הוא מתוך בניין התורה. "וכל בניך למודי ד"ם" — אל תקרי בניך אלא בניך". בניין הארץ הממשי והשלם קשור לבניין התורה, הולך ביחד עם בניין התורה. ישיבת ארץ-ישראל וישיבה של תורה — זו אותה מילה, אותה מידה — שניהם ביחד — חלקי עבודה. כל הצדדים מופיעים יחד וכולנו היילים. נרבה בקניין תורה, ביראת שמים של תורה, מתוך אמונה ב"אשר בחר בנו מכל העמים", מתוך לאומיות אמיתית של קדושה. שקידת התורה, דבקות בתורה וגדלות בתורה — זוהי שליחותנו ההיסטורית האלוהית בדורותינו, בתוכנו ומתוכנו על ציון, ומתוך כך נזכה לגאולה שלמה.

הבניין הגדול של כלל ישראל הוא מתוך בניין התורה. "וכל בניך למודי ד"ם" — אל תקרי בניך אלא בניך". בניין הארץ הממשי והשלם קשור לבניין התורה, הולך ביחד עם בניין התורה. ישיבת ארץ-ישראל וישיבה של תורה — זו אותה מילה, אותה מידה — שניהם ביחד — חלקי עבודה. כל הצדדים מופיעים יחד וכולנו היילים. נרבה בקניין תורה, ביראת שמים של תורה, מתוך אמונה ב"אשר בחר בנו מכל העמים", מתוך לאומיות אמיתית של קדושה. שקידת התורה, דבקות בתורה וגדלות בתורה — זוהי שליחותנו ההיסטורית האלוהית בדורותינו, בתוכנו ומתוכנו על ציון, ומתוך כך נזכה לגאולה שלמה.

12

את ארצי חילקו!
לפני תשקע עשרה שנה, בלילה הראשון הזה, כאשר הגיעה אלינו הדיעה על תוצאת רינהם של הנזירים, "אז יאמרו בניי"ם, לא יכולת לצאת אל השטחה ברחוב יפו וחוצות ירושלים. אין צורך לספר כמה כולנו קשורים, ואני קשור בקשר קדוש, קשר קדושה, קשר חיים וקשר נשמה למדינה. אן בשעות אלה לא יכולתי להצטרף אל השמחה". ישבתי ברו ואדום כי נטל עלי. באותן שעות ראשונות לא יכולתי להשלים עם הנעשה, עם דבר ד' בנבואה "את ארצי חילקו". לא היה אפשר לי בכל רמ"ם אברי ורש"ה גדי, בכל נשמת רוחי ונפשי, לצאת. "את ארצי חילקו" איפה חברו שלנו — האנו שוכחים אותה?! איפה שכס שלנו — האם שוכחים אותה?! איפה יריחו שלנו — האנו שוכחים אותה?! איפה עבר הירדן שלנו?! איפה כל רגל רוגב? כל חלק וחלק, כל ארבע אמות של ארץ ד'? הכדינו לוותר על איזה מילימטר מה? חלילה וחס לשולם! לכן לא יכולתי, אז, באותו מצב, שהייתי פצוע כולי, תחוד לגזרים. את ארצי חילקו! ארץ ד' חילקתם! חישבוש פולטיים... לא יכולתי לצאת לקרוע ולשפות. כך היה ח"כ בלילה הזה וכשעות האלה.

11 יום - ארץ ישראל

לכן קידוש השם היותר גדול שבהיסטוריה הוא מה שאנו חיים עליו. תקומת מדינת ישראל, חזרת עם ישראל למצבו הבריא. כשיעם ישראל חולה, כל ההונשות חולה. ספר נצח ישראל למהר"ל מעביר לנו את הועות הזה: דע לך שגלות עם ישראל מארצו אינה העברת אוכלוסין לבדה; היא זעזוע של כל האנושות, כל העולם, כל העולמים, וכל עולמים שמעל העולמים. ישראל שהולך וחוזר עכשיו לבריאותו, - זהו קידוש השם היותר גדול, כדברי יחזקאל הנביא: "וקדשתי את שמי הגדול המחלל בנוים... וקבצתי אתכם מכל הארצות והבאתי אתכם אל אדמתכם". כן שבעם ישראל יש בעיות, בכל דבר במציאות העולם הזה יש בעיות. 10 שיש לראות בעין פקוחה מהו הקבוע, מהו הנצחי, מהו המוחלט, ומה הם הדברים הקטנים והחולפים עליהם נוגבר, ושעליהם חייבים להתגבר, ולא באמירה לבדה ש"היה טובי". ודאי, יש לפעול ולעמול, אך אסור שהמבט על המאורעות יושב על-ידי קשיים צדדיים; אלה יחלפו במשך הדורות, לא עוד אלא שפתרון של בעיות אלה, בעיות פוליטיות או צבאיות, דתיות או חינוכיות יופיע רק מתוך ההבנה המרכזית: מי אנו ומה אנו, ומת קורה עכשיו איתנו

15

הופעת "הקץ המגולה"

מדינת ישראל היא התגלות "הקץ המגולה". בגמרא סנהדרין כתוב: "ואמר רבי אבא: אין לך קץ מגולה מזה שנאמר: 'אתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבוא'". אין זה סתם קץ שהוא גילוי, אלא "אין לך קץ מגולה מזה"! היו פה מקומות מסוכנים, שבהם שרצה המלריה והקדחת. בפתח תקוה, חדרה ויסוד המעלה, אראפשר היה להתיישב. ועכשיו, ברך השם, ריבוננו של יעולם התפיים איתנו ועם הארץ הזאת. "אתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו". ארץ ישראל נותנת פירותיה בעין יפה. והו צד אחד. ומנצ שני: "כי קרבו לבוא" - קיבוץ גלויות. פלאי-הפלאים של קיבוץ הגלויות שמופיע דרך כל הסיבוכים, עד כדי התגלות נם הניסים של התחייה הרוחנית החברתית והמעשית של עלייתנו מרוסיה עכשיו. אנחנו כאן ממקור התורה וממקור הקדושה, מודיעים לאחינו שם, שאיננו מנותקים מהם. אנחנו בקונטקט, במגע, בקשר, במגע איתם, כל רגע ורגע. אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשבייה, אנחנו איתכם ואתם איתנו! אנחנו משפחה אחת, אנחנו עם ישראל חי. כולם יעלו ויבואו. צריכים לזכור את זה בלי הרף. גם הגויים הרשעים האלה ידעו זאת בעל כרחם, ידעו כי זו פקודת ד', "כי פקד ד' את עמו", אף דרך כל הסיבוכים.

מדינת ישראל - פריה ורבייה - משה רבינו

משמעותו של יום העצמאות

שאלה. מהו, לדעתו, משמעותו הדתית של יום העצמאות בשביל שלומי אמוני ישראל? רבנו:

17

טרקלין ולא פרוודור

מה מקומה של מדינת ישראל בחזון הגאולה של עמנו, במשמעות אתחלתא דגאולה? רבנו. אין לראות את הקמת מלכות ישראל, העצמאות "אתחלתא דגאולה" בלבד. לדעתי, זהו כבר אמצע הגאולה, ההתחלה היתה לפני רבות בשנים. גאון וצדיקי ישראל כבר החליטו והודיעו לפני למעלה ממאה שנה בראשית ישוב ארץ ישראל וחיות ציון, כי שיהיה זו של ישראל לאדמת הקודש ולעבודתה היא אתחלתא דגאולה. סח לי הגאון ר' יהודה אריה לייב ז"ל, בנו של ה"חפץ חיים" ז"ל בשנות ה"מ"מ של המאה הקודמת, בתחילת התרחבות הפעולה היישובית של "חובבי ציון" והתרחבות המושבות לעבודת האדמה בארץ ישראל, לקחני אבא ואמר לי: "לייביל, אתה רואה, הנה זה מתחיל המעשה". ועוד: הגאון הצדיק ר' אליהו מגריידיץ ז"ל כתב, שכשהיו קייל משפחות ישראל עובדי ארמת הקודש תהיה אתחלתא, גם כשלא יהיו ישראל ראוים לכך ובלא שום תנאי. ואבי מורי הרב זצ"ל כתב שכשהיה כאן ששים ריבוא תהיה אתחלתא...! אנו נמצאים, אפוא, כיום הזה בדרך ההמשך של פרקי אתחלתא, בטרקלין ולא בפרוודור.

18

לכאורה צריכים היינו לקיים ימים של שמחה ותגים מיוחדים על כל נס וגם שאירע לנו בחסדי ד', אבל כשם שישנם כמה וכמה סוגים של פירות שמכריזים על כולם "בורא פרי העץ", או כדרך שמצות ישיבה בסוכה כוללת הרבה עניינים ופרטים ואנו יוצאים ידי כולם בברכת "לישב בסוכה", כך עלינו לשמוח ביום העצמאות ולכלול בו את שמחתנו על כל הניסים הכרוכים בבנין הארץ, כי גם מהלך התיים הטבעיים ורוע ניסים ונפלאות. כל טרקטור וכל טנק וכל אוריון, המבצר את המדינה, יש בו קדושה אלקית, כל חלק וחלק זהו גילוי של הוֹתֵן הלאומי-האלהי של קדושת ישראל. גם אם חסרה אצל רבים התודעה הזאת, שההשגחה העליונה היאדיא שמכוננת ומנהיגה את הדברים, הרי זוהי מציאות, עובדה קיימת שאינה זרה במקומה, בין שמכירים בכך ובין שאין מכירים בכך. כמובן, תפקידנו הוא להשתדל לפקוח עיניים, לידע ולהודיע, לברר ולהסביר, כדי שהכל יכירו וידעו, שהדברים יגיעו גם להתרועע.

מדינת ישראל - פריה ורבייה - משה רבינו

ראיה וחזון

רגילים אנו לשתו נוסחאות בתפלתנו לשיבת מלכות ישראל: "ועינינו תראינה מלכותך; ותחזינה עינינו בשובך לציון", ולכל אחת מהשתים משמעות משלה. ראיה פירושה ראית עין, ראיה במשמית, ואילו חזון - משמעו ראיה של מעלה, ראיה פנימית, רוחנית, נפשית. לפיכך בתפלתנו "ועינינו תראינה מלכותך", כוונתנו לראית עין, ראית מלכות לאומית ממשית, ואילו שאנו מתפללים "ותחזינה עינינו" אנו מייחלים למושג הפנימי, לא רק להחזרת המלכות העצמאות, אלא להחזרת הנשמה, לקדש ולמקדש. וכיון כבר "לתראינה", ועינינו בשואות ל"תחזינה".

19

אמנם, עוד לא נבכשה לנו כל הארץ, גם ירושלים מקושמלכותנו עוד אינה כולה בידנו, גם הכמות וגם האיכות של שליטתנו על ארצנו טעונת עוד השלמה ושכלול, אבל הקמת המדינה זוהי התגלות מלכות שמים ועלינו להרבות בשמחה ביום העצמאות, שמחה על שכינו להיות כארצנו העצמית ותקוה שהקיים דברי חז"ל הקדושים, המשיח בוא יבוא, והגאולה תהיה שלמה.

מדינת ישראל - פריה ורבייה - משה רבינו

ד"ר רב עזריאל ויזמן אל
משמחה דרב* ויזמן אל משמחה דרב (אש)
כא דכתיב ויגדל הילד ויגמל עתיד הקב"ה
לעשות סעודה לצדיקים ביום שיגמל הסוד
לרוע של יצחק לאור שאוכלין ושהחן
נחנן לו לאתקם אבינו פוס של ברכה
לבך ואומר להן איני מבדך שיצא מצוי
ישמעאל אומר לו לצדק מול ובדך אומר
להן איני מבדך שיצא מצוי עש אומר לו
ליתקם מול ובדך אומר להם איני מבדך
שצאיתי שתי ארצות בחייהן שעתידה תודה
לאסרן עלי אומר לו לטשה מול ובדך אומר
להם איני מבדך שלא זכיתו ליכנס לארץ
ישראל לא בדי ולא במחוי אומר לו להישע
מול ובדך אומר להן איני מבדך שלא זכיתו
לבד וכתיב הישוע בן נון בננו הישוע בננו?
להן איני אברך ולי נאה לבדך שנאמר בספסל
ישועות אשא ובשם ה' אקרא:
כ"ט ת"ש

21

הגאולה

20

ואמר אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לד', שה לא נאמר אלא ישיר, שכן בכל שנה ושנה בשעה שהננו בגשים להגיד השירה הבכנה רבה ומעולה מתעברים בקרבנו כל הנשמות מכל הדורות, וכל אדם מאתנו הוא בן רבה ורבי רבבות, ואין לשער גדול השפע המתגלה בעת אמירת השירה, ויכולים לזכות עתה להופעת אור מלכותו יתברך מעין מה שיתגלה לעתיד. ויאמרו לאמר לאמר לדורי דורות, לאמר בגלות לאמר בארץ ישראל, לאמר בגאולה השלמה, וכל מי שזוכה לשירה הזאת בעולם הזה זוכה לשבח בה ליומו של משיח ולעולם הבא. אשרנו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו, הבה נתאמץ ונאמר כולנו ד' מלך ד' מלך ד' ימלך לעולם ועד, וברטם קודש נשין את השירה הזאת. שומה בנינו מאתו יתברך שמו ובהופעת הנבואה של משה רבנו שנתבא בזה, וגם אנו היינו מתנבאים אז בזה. זה אלי ואנוהו אלקי אבי וארוממנו.

הגאולה - פריה ורבייה - משה רבינו